

Гр. Кърджали

Гр. Кърджали

КРАТЪКЪ

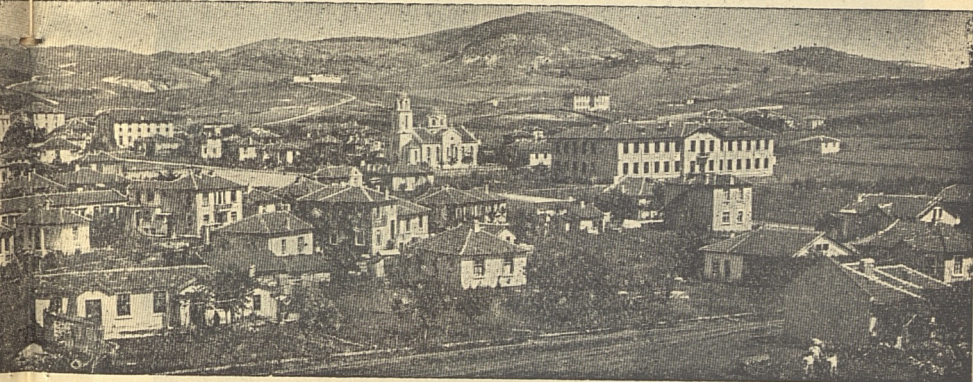
ИЛЮСТРОВАНЪ ТЪРГОВСКО-СТОПАНСКИ ОЧЕРКЪ

ОТЪ

П. П. БЪЛЯКОВЪ

1936 г.

Гр. Кърджали.

гр. Кърджали

Общ изгледъ на частъ отъ новия кварталъ. Виждатъ се: прогимназията, черквата, болницата, затвора и др,

Гр. Кърджали е най-голѣмиятъ и събуденъ търговско-стопански и културно-просвѣтенъ центъръ въ Източно Родопската областъ. Въ самата си сжщностъ, обаче, той малко е познатъ, дори всрѣдъ много официални срѣди у насъ.

Разположенъ е въ северо западния край на малкото Кърджалийско поле, въ долината на р. Арда, непосредственно до лѣвия брѣгъ на самата рѣка, при височина 245 м. надъ морското равнище.

Радва се на мекъ климатъ презъ зимата и умѣрено-топло лѣто съ прохладни и много приятни вечери презъ най-горешитѣ лѣтни месеци. Относителната му атмосферна влажностъ, която е 72%, е по-голѣма напр. отъ тази на градоветѣ: Сливенъ, Кюстендилъ, Враца, Неврокопъ и др.; еднаква е съ сжщата на: Ямболъ, Пловдивъ и др., а е по малка отъ онази на Видинъ, Ихтиманъ, Бургасъ, Варна и др. (по възходящъ редъ).

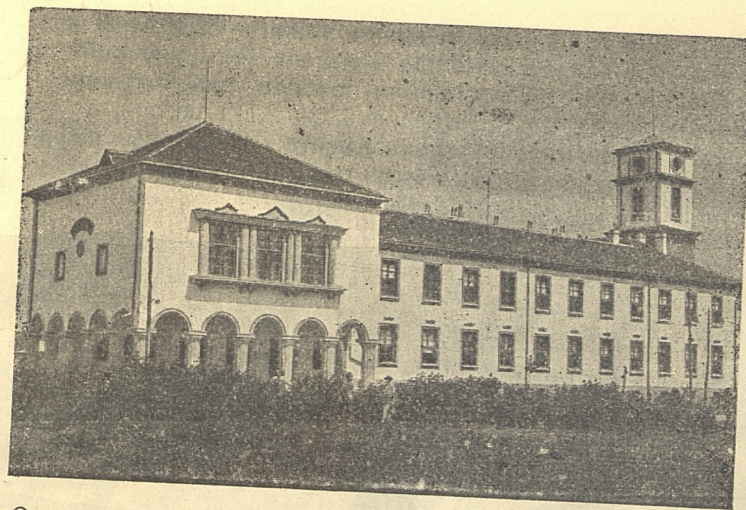

р. Арда при гр. Кърджали.

Градът е освободен от Турското владичество през Балканската война на 8 октомври 1912 год. Има население 7,809 жители, а цялата община с придадените ѝ вай-близки околни селища-махали — брои 17,092 души. (Според преброяването през 1934 год.)

Град Кърджали беше център на бившата Мастанлийска окръжна постоянна комисия до 6 юли 1933 год., която след закриването ѝ, завеща на държавата своята масивна и импозантна палата на стойност около 7 милиона лева и единствена тя от постоянните комисии в страната, при закриването им, можа да предаде на Държавното съкровище не дългове, а наличност от около 4 милиона лева.

До 19 май 1934 г. Кърджали беше административен център на бившия Мастанлийски окръг с всичките: стопански, здравни, благоустройствени и пр. окръжни служби.

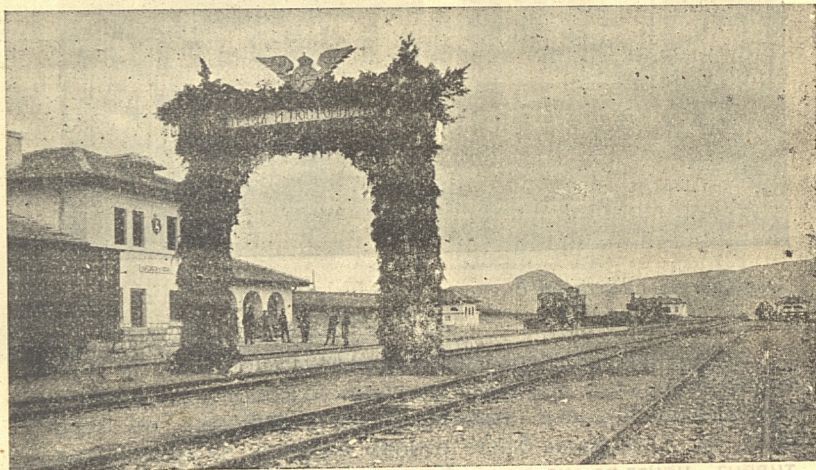

Окръжната палата на бившата Мастанлийска окръжна постоянна комисия в гр. Кърджали.

Бидейки етнографско, търговско-стопанско и културно-просветно средище в Източно Родопската област, при предпоследната административна реформа в страната, гр. Кърджали беше отново избран за административен център на новосформираната Кърджалийска област и просъществува като такъв от 1 ноември до 31 декември 1935 год., когато областта биде закрыта.

Кърджали е свързан директно чрез нормална ж. п. линия с гр. Стара-Загора през Михайлово-Раковски-Хасково, на север към вътрешността на Царството и с Момчилград — на юг. Има добре уредена ж. п. гара с най-оживеният сточен трафик по ж. п. линия от Пловдив до Свиленград и на юг от нея, който се увеличава прогресивно всяка година. Така, през 1935 г. чрез гара Кърджали е постигнал приход в Държавното съкровище от превоз на пътници и стока 10,118,000 лева. През същата година от гара Кърджали са извозени 276 вагони с товар от 4,527,000 кг. от които: 220 вагони с тютюн, 21 — с орехи, 12 — с кожи и пр., а са разторарени 1,914 вагона, главно с зър-

нени храни, колониялът и пр. съ товаръ 22,157,000 кгр. Презъ 1936 година, само за 9 месеца (отъ януарий до октомврий вкл.) сж постъпили приходи отъ пътници и стока 10,582,441 лв., разтоварени сж 2,171 вагони, а сж изпратени 304, като за презъ цѣлата година тѣзи цифри ще бждатъ несравнено много по-голъми отъ предишната 1935 г.

Ж. п. гара Кърджали при откриване на линията.

Кърджали е важенъ географски, търговско-стопански и съобщителенъ центъръ. Отъ него излизатъ сравнително добре подържани шосета до всичкитъ околийски центрове въ Източно-Родопската областъ като: Ардино, Момчилградъ, Златоградъ, Крумовградъ и Ивайловградъ. Едно шосе—Кърджали-Хасково свързва градътъ въ вътрешността на Царството — на северъ, а друго — Кърджали-Момчилградъ-Маказа — съ гръцката граница на югъ.

Леки автомобили и камионетки подържатъ превоза на пътници и стоки презъ всѣко врѣме до най-голъмитъ пунктове на областта,

Тукъ още е запазено примитивното и пустинно превозно сръдство—керванитъ отъ камили които зиме и лѣте

пренасятъ разни стоки, главно: съестни продукти и колониялът до най-неприсѣпнитъ и далечни селища изъ областта.

Керванъ отъ камили въ гр. Кърджали, който се товари за пътъ.

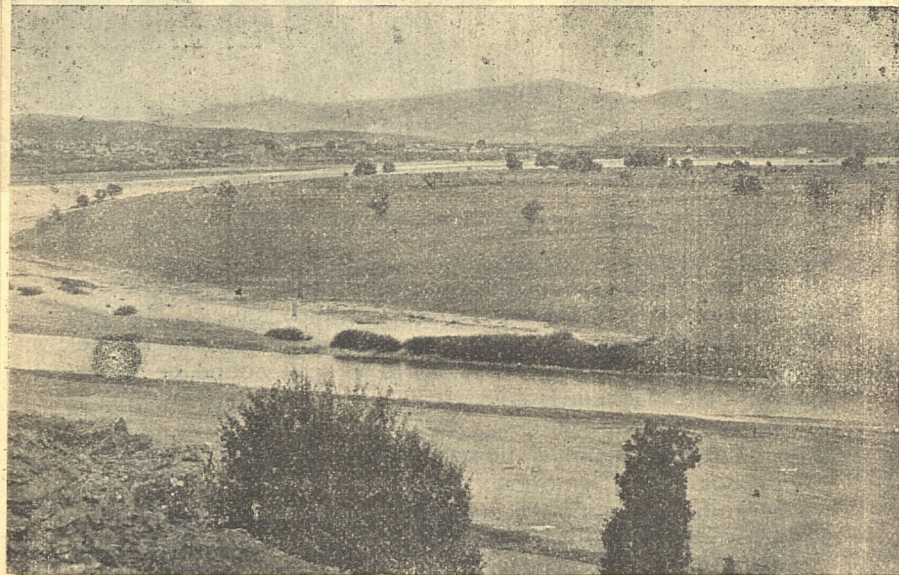
Въ гр. Кърджали има голѣмъ ежеседмиченъ пазаръ въ петъкъ и по малкъ такъвъ въ понеделникъ. Въ края на м. септемврий всѣка година тукъ става голѣмъ есененъ тридневенъ панаиръ, който винаги добре се посещава отъ населението на всички съседни околии и търговци изъ цѣлата страна.

Гр. Кърджали е центъръ на най-голъмата тютюно-производителна и тютюно-търговска областъ на сътовно-известнитъ съ доброто си реноме висококачествени български тютюни „Джебелъ басма“ и бждещъ центъръ на голѣми бадемови насаждения.

На 24 клм юго-западно отъ гр. Кърджали и 12 клм. отъ ж. п. линия Кърджали-Момчилградъ, респ. отъ сѣр-

Колективно производство на тютюневъ разсадъ подъ ръководството на агрономичната властъ.

Тютюневитъ плантации въ долината на р. Арда и около гр. Кърджали, който се вижда въ далечината.

ка Джебелъ, при желѣзния мостъ на р. Соютлийка, се намира младото тютюнево опитно поле въ едноименното нему голѣмо и културно село Джебелъ.

Тютюневитъ складове, работилници и търговскитъ кантори на тютюневитъ фирми въ гр. Кърджали представяватъ цѣли квартали съ импозантни масивни постройки, най-модерни и красиви по своето благоустройство и архитектура.

Една отъ улицитъ на квартала съ тютюневитъ складове въ гр. Кърджали.

Въ тѣзи тютюнови складове намиратъ прехраната си като работятъ въ тѣхъ сръдно около 3,500 души тютюноработници годишно отъ гр. Кърджали и околнитъ селища, които преработватъ годишно сръдно около 1,500,000—2,000,000 кгр. суровъ тютюнъ.

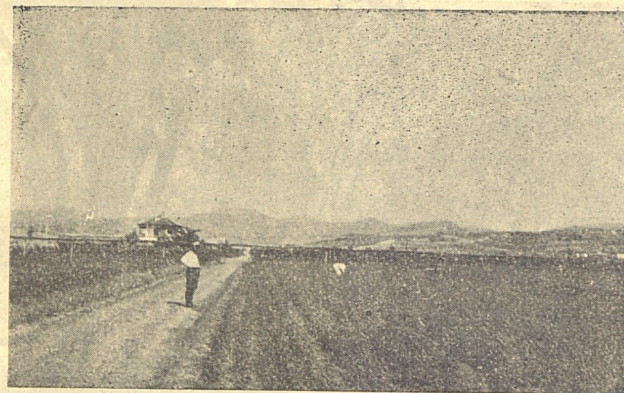
Българската Земедѣлска и кооперативна банка, също има свой антрепозитъ на тютюни въ гр. Кърджали, който има задача да дирижира пазаря на тютюнитъ въ този голѣмъ Родопски тютюневъ районъ, като съ своето участие въ покупката на суровитъ тютюни, урежуирва ценитъ на последнитъ.

Манипулация на тютюнитъ въ складовѣтъ

Северната околностъ на града е закитена съ млади и плодоносни американски лозя; отъ близкитѣ райони се бератъ и изнасятъ много орѣхи, а опититѣ направени до сега съ овощни градини и благоприятната атмосферна влажностъ сж една сигурна гаранция за успѣхътъ на бждешитѣ масови овощни насаждения.

Бждещиятъ напредѣкъ на населението отъ Кърджали и района му, вънъ отъ чиновничеството, търговцитѣ и еснафа, се крие въ тютюнитѣ и овощарството. Като главни обекти на последното се очертаватъ бадемитѣ и орѣхитѣ.

Производство на бадемсвѣ разсадъ
въ Държавния овощенъ разсадникъ въ гр. Кърджали.

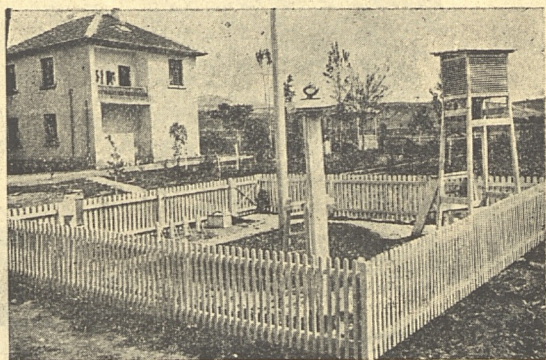

Свободно растящи въ нивитѣ бадемови дървета.

Стари бадемови гори въ Източно-Родопската областъ.

Днесъ гр. Кърджали е седалище на областенъ съдъ. Има следнитѣ по-забележителни учреждения: пълна смѣсена гимназия, държавно девическо професионално училище, държавна II класна болница, образецъ затворъ.

Метеорологическата станция при Държавния овоц. разсадникъ въ гр. Кърджали.

държавенъ овсещъ разсадникъ съ третокласна метеорологическа станция, държавенъ горски разсадникъ, народна, земеделска и кооперативна банки, популярна и една частно кредитна банки, ветеринарна лечебница и всички други държавни служби съ околийски райони на действие.

Търговскитѣ и забавни заведения въ града стоятъ на завидна висота, въ сравнение съ тѣзи на много други наши провинциални градове. Тукъ има добре уредени хотели, ресторанти, кафенета, сладкарници, граждански клубъ, тонъ-филмовъ кинематографъ и голѣмъ брой кокетно наредени деликатесни и други браншови магазини, които биха правили честь и на по-голѣмитѣ градове у насъ.

Частъ отъ търговската улица въ гр. Кърджали, която ежегодно мѣни изгледа си поради непрекъснатото благоустройство и строежи.

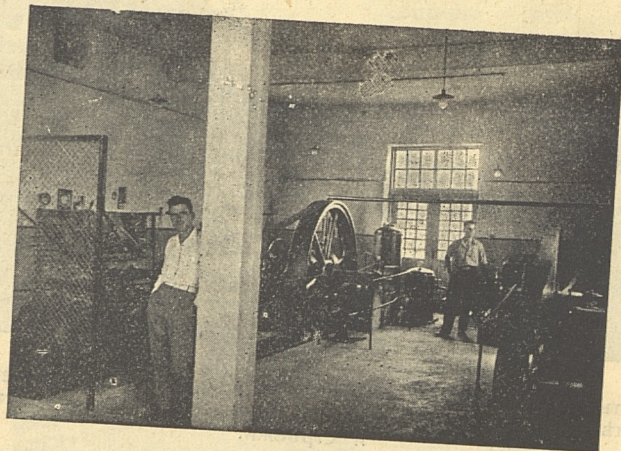
Въ Кърджали има две аптеки, три голѣми книжарски магазини и две печатници съ книговезници, две транспортни и комисионерски кжши, две автомобилни пътнически бюра, застрахователни агентури, радиоелектротехническо бюро, модерни кройчески дамски и мъжки ателиета и добре организирани занаятчийски работилници.

Тукъ редовно се издаватъ три ежеседмични вестника „Арденска дума“, „Бѣло море“ и „Трибуна“.

Интелектуалниятъ елитъ на Кърджалийското гражданство, извънъ чиновничеството, офицерството и търговското съсловие, включва и едно почетно голѣмо число хора отъ свободнитѣ професии, като: лѣкари, (сега на брой 12), зжболѣкари (4.) адвокати (16) и пр.

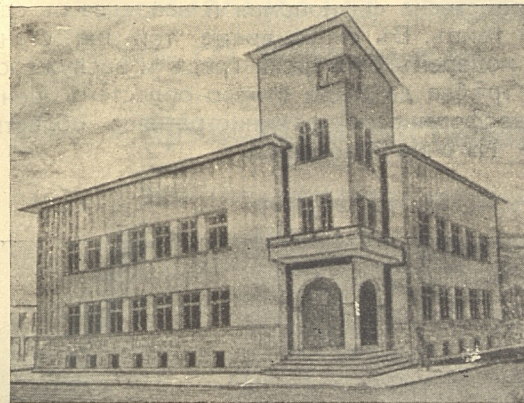
Гр. Кърджали се посещава редовно презъ разнитѣ сезони отъ добре известни въ страната столични и провинциални театрални трупѣ, отъ лектори, общественици, и др.

Градъ Кърджали се радва на обилно електрическо осветление отъ мощна частна електрическа централа, а съ организирането на водоснабдителната кооперация „Арда“ градътъ ще бѣде отлично задоволенъ и съ нуждната вода за обществени и частни нужди.

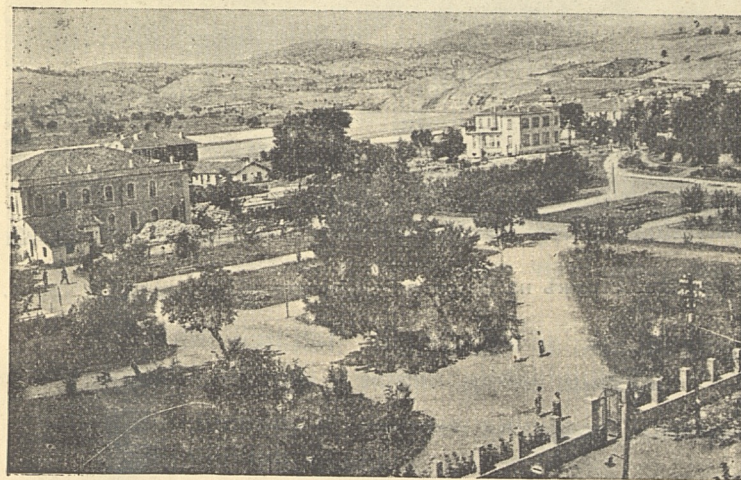

Електрическата централа въ гр. Кърджали.

Въ последно време, гр. Кърджали се благоустройва и украсява усилено въ всѣко отношение, противно на икономическата и стопанска криза, която задушва и бавно умъртжава много други наши провинциални градове.

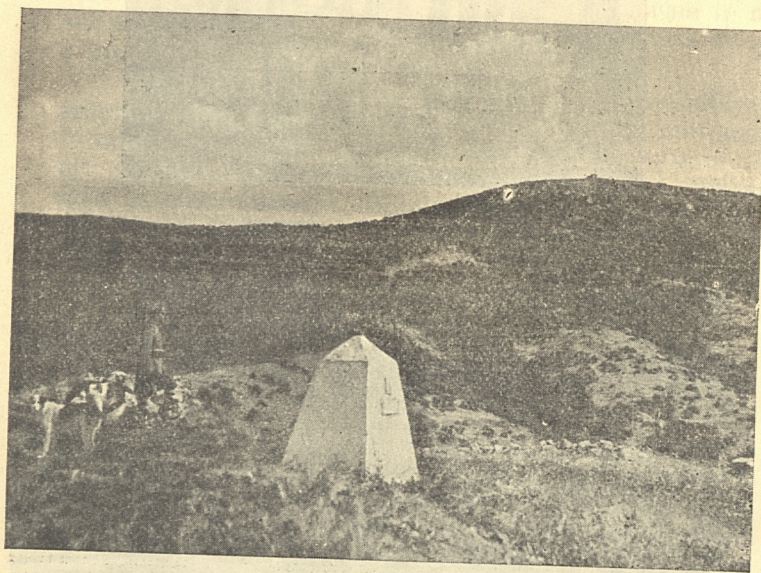

Новостроящиятъ се общински домъ въ гр. Кърджали.

Градската и военна градина съ военния клубъ и Б. З. К. банка въ далечината.

Всѣки день, градътъ мѣни своята архитектурна и благоустройствена физиономия и напредва съ единъ американски темпъ. Въ скоро време той ще стане единъ напълно модеренъ български градъ и заслужено, и наложително трѣбва да бжде отново областенъ центъръ на една новосформирана административна областъ, която ще бжде Източно-Родопската.

Върниятъ стражъ на Източно-Родопската областъ и на България.

Агрономното бюро

въ гр. Кърднали

доставя и продава на достъпни цени:

ИЗКУСТВЕНИ ТОРОВЕ—ВСИЧКИ ВИДОВЕ за подсилване на тютюневитѣ, зеленчукови и цвѣтни разсади, за увеличение дохода отъ зеленчуковитѣ, полскитѣ и овощни култури и пр.

ФУРАЖНИ, ЦВѢТНИ, зеленчукови и др. семена (люцерна, фий, еспарзета, суданка и пр.

ОВОЩНИ и ДЕКОРАТИВНИ ДРЪВЧЕТА — всички видове и сортове за домашни и полски любителски, промишлени, частни, общински, училищни и др. насаждения.

ЛОЗОВИ ПРЖЧКИ—всички десертни и винени сортове.

ВСИЧКИ ПРЕПАРАТИ за борба срещу болеститѣ и неприятелитѣ по културнитѣ растения и паразититѣ по домашнитѣ животни.

ЗЕМЕДѢЛСКИ ОРЖДИЯ, МАШИНИ И ПОСОБИЯ като: плугове, брани, триори, лотри, овощни и лозови автоматични и обикновени прѣскачки, сѣрни духалки и др.

ПЧЕЛАРСКИ УРЕДИ, ПОСОБИЯ И МАТЕРИАЛИ разборни кошери и всички дребни прибори.

ГОРИВО — джбови и каменни вжглища, джбови и разни видове дърва.

ФУРАЖЪ—тревенъ и зърненъ; люцерново, фиево и ливадно сѣно, слама, плѣва, ечемикъ, царевича, овесъ и др.

КЪРДЖАЛИЙСКА ПОПУЛЯРНА БАНКА

кредитно кооперативно сдружение

Телефонъ № 22.

Банката има:

Членове кооператори: 1500 души

Спестители и вложители: 1500 души

Капиталъ и фондове 6,000,000 л.

Спестяване и влогове 14,000,000 л.

Кредити при съюза Н. К. Банки 4,000,000 л.

Общо кооперативенъ капиталъ 24,000,000 л.

Банката е раздала на

своите членове заемъ за 14,000,000 л.

ИЗВЪРШВА ВСИЧКИ ВИДОВЕ БАНКОВИ

ОПЕРАЦИИ.

Аргиръ Маровски & Мюхтиевъ

Кърднали

Търговия съ колониални стоки,
желѣзария и брашна.

Депозитъ на петролъ, бензинъ, газьолъ, масла и др.
НА ЕДРО, И ДРЕБНО И СКЛАДЪ НА ОРЪХИ

Телеграми: Маровски

Телефонъ 47

ВИНЕНЪ СКЛАДЪ

Тодоръ Д. Патковъ & Ив. Петровъ

Кърднали

Производство и складъ на разни вина, мастики,
косяци, спиртъ 95° и други спиртни питиета.

Проданба на едро и дребно.

Телефонъ № 36.

САРАФЪ

Константинъ и Спиро х. Пантелѣви

Покупко-продажба на всички
облигации, злато, сребро, антики и др.

Телефонъ № 12.

Хотелъ

„МУСАЛА“

е най-новиятъ и най-удобенъ въ
гр. Кърджали.

Инженерно техническо-строително бюро
на

Инженеръ Борисъ Демировъ
въ гр. Кърднали

ПРОЕКТИРА И РЪКОВОДИ
ВСИЧКИ ВИДОВЕ ПОСТРОЙКИ.

Александъръ Караолановъ

Желѣзария, стъклария, разни бои, бежири
и лакове.

Електрически материали, водопроводни
трѣби и др.

Винаги на складъ разни мебели.

Телефонъ № 31.

СЛАДКАРНИЦА „МАЛИНА“

УЮТНА СРЕЩА ЗА МЛАДИ И СТАРИ

Сервира винаги прѣсни и вкусни всички ви-
дове тѣстени, фруктови и захарни сладкиши,
лимонада, сода, кафе, чай и

ЕКСТРА БОЗА

Радио-музика, чистота, естетика.

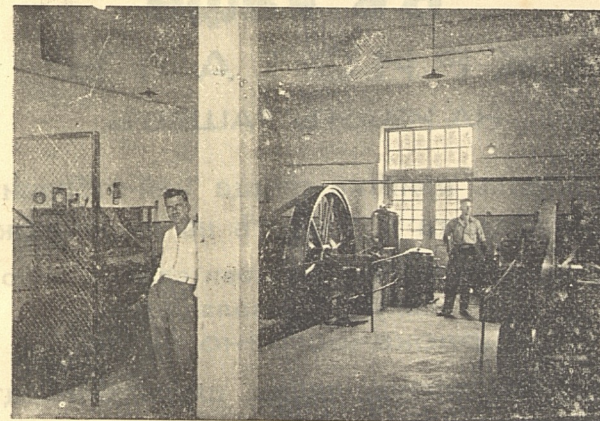
Хотелъ „Македония“

на Ламбро Христовъ

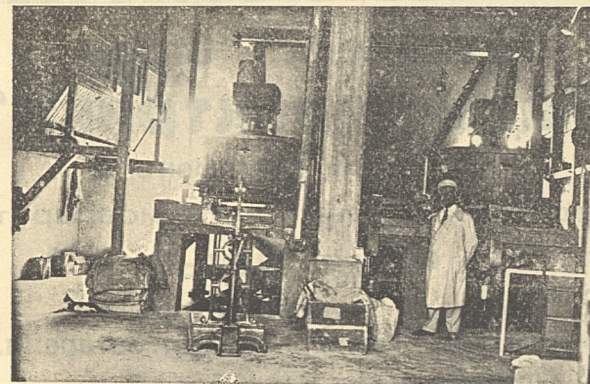
е най-комфортенъ, чистъ и съ най-много
удобства.

Телефонъ № 46.

ЕЛЕКТРИЧЕСКА

ЦЕНТРАЛА

И МЕЛНИЦА

„Родопи“—гр. Кърднали

на Руси Д. Русевъ

Телефонъ № 52

Въ кафе
„КРИСТАЛЪ“
НА ИВАНЪ ТАШЕВЪ

си даватъ приятна среща най-отбранитѣ
търговци, елита и гоститѣ на гр. Кърджали.

Сервиратъ се всички плодови сладка, сиропи,
локуми, шоколади и
първокачествено кафе.

ЗАБАВИ: карти, табла, шахъ, билиардъ.

Техническо бюро
„Радио-електрикъ“

Кърджали—Телефонъ 66

Представителство на Радиоапарати

„ФИЛИПСЪ“

Последни модели за правъ и
промѣнливъ токъ и анодни батареи.

Продажба въ брой и на 15 месечно изплащане.

Електрически материали, грамофони, пружини.

Поправка

на разни типове радиоапарати, пишущи машини
и всѣкакви електрически уреди.

ВСИ „В. Коло“

Централна библиотека

ПЛС